

Nr 76.

Ankom till riksdagens kansli den 8 november 1946 kl. 11 fm.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47, såvitt angår jordbruksärenden.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 4 oktober 1946 avlåtna och till jordbruksutskottet såvitt angår jordbruksärenden hänvisade proposition, nr 311, angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 oktober 1946 (bilaga 7 s. 95—132 och bilaga 14 s. 239—241).

Driftbudgeten.

Nionde huvudtiteln.

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

1:o) **Lantbruksattachéer: Avlöningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 86 400 kronor, varav 26 000 kronor avsetts för arvode, inklusive ortstillägg och utomeuropeiskt tillägg, till en lantbruksrepresentant i Washington. Nämnda befattning inrättades genom beslut av 1945 års riksdag (IX H. T. p. 7; r. skr. nr 9) och är sedan den 1 juli 1945 tillsatt å förordnande.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Enligt de grunder, som för närvarande tillämpas beträffande befattningshavare inom utrikesförvaltningen med placering å utrikes ort, utgår särskilt hyresbidrag med ungefärligen det belopp, varmed kostnaderna för bostad överskrida en fjärdedel av vederbörandes sammanlagda löneförmåner. Med hänsyn härtill och då, såsom i ärendet framhållits, hyresbidrag enligt angivna grunder redan tillerkänts lantbruksattachén i London, vill jag icke motsätta mig att jämväl lantbruksrepresentanten i Washington medgives rätt att, räknat från och med den 1 juli 1945, uppbära sådant särskilt hyresbidrag. Riksdagens medgivande härtill synes emellertid böra inhämtas.

Det för tiden intill den 1 juli 1947 erforderliga beloppet, 13 000 kronor, torde böra bestridas från förevarande anslag. Någon förstärkning av anslaget i anledning härav synes icke erforderlig.»

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt hemställer,

att riksdagen må medgiva, att lantbruksrepresentanten i Washington må, räknat från och med den 1 juli 1945, tillerkännas särskilt hyresbidrag enligt samma grunder som tillämpas i fråga om utrikesförvaltningens tjänstemän.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

2:o) **Lantbrukshögskolan: Avlöningar.** För innevarande budgetår har 1946 års riksdag (IX H. T. 1946 p. 17, 19 och 21; r. skr. nr 9) anvisat dels till Lantbrukshögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 049 500 kronor, dels till Lantbrukshögskolan: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 218 000 kronor och dels till Lantbrukshögskolan: Stipendier ett anslag av 10 600 kronor. Kungl. Maj:t har den 31 maj 1946 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för lantbrukshögskolan ävensom meddelat föreskrifter rörande dispositionen av förenämnda anslag (statsliggaren s. 739—741 och 746).

I skrivelse den 12 juli 1946 har *styrelsen för lantbrukshögskolan*, under framhållande av att ett ökat behov av utbildade agronomer förelåge, framlagt förslag om provisoriska åtgärder för möjliggörande av en utökning av det årliga antalet studerande vid högskolan. Förslaget innebär i huvudsak, att tills vidare från och med hösten 1946 vid högskolan skulle mottagas 50 i stället för såsom under de senaste åren 30 studerande om året. Styrelsen har beräknat, att för förslaget genomförande under innevarande budgetår skulle erfordras en ytterligare medelsanvisning till lantbrukshögskolan av i runt tal 171 600 kronor. Av detta belopp ha 61 620 kronor avsetts för avlöande av ytterligare personal, 107 535 kronor för anskaffande av viss materiel m. m. och 2 400 kronor för ytterligare tre stipendier. I anslutning härtill har styrelsen hemställt, att ett belopp av 171 600 kronor måtte anvisas å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår. Styrelsen har tillika anhållit, att då de sålunda föreslagna provisoriska anstalterna snarast borde ersättas med definitiva anordningar, Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande den utbyggnad av lantbrukshögskolans forskningsmöjligheter, lärarkrafter och lokaliteter, som vore erforderlig för tillgodoseende av det ökade behovet av agronomer.

I ärendet ha utlåtanden avgivits av lantbruksstyrelsen, statens livsmedelskommission, allmänna lönenämnden och statskontoret.

Till stöd för sin framställning har högskolestyrelsen åberopat dels en ut-

redning angående behovet av agronomer under den närmaste framtiden, dels ock en utredning rörande möjligheterna att redan från och med hösten 1946 antaga ett större antal studerande till första årskursen vid högskolan än 30. Den förra utredningen har utförts av särskilda kommittéerade inom högskolans lärarråd, medan den senare verkställts av en kommitté som tillsatts av högskolestyrelsen.

Vidare har *högskolestyrelsen* i en den 10 juli 1946 dagtecknad skrivelse hemställt om medgivande att överskrida den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal med högst 3 300 kronor för att möjliggöra anställande från och med den 1 augusti 1946 till och med den 30 juni 1947 av ett kontorsbiträde med 300 kronor i månaden vid högskolans bibliotek. Till stöd för framställningen har styrelsen framhållit, att verksamheten vid biblioteket kraftigt ökat på grund av större lånefrekvens samt till följd av att de internationella bytesförbindelserna numera återupptagits i full utsträckning. Remissutlåtande i ärendet har infordrats från statskontoret.

Departementschefen har — efter redogörelse för innehållet uti förutnämnda skrivelser och utredningar samt de i ärendet avgivna remissyttrandena — anfört följande:

»Såsom framgår av det förut anförda har till följd av utvecklingen under de senaste åren på jordbruksnäringens område behovet av utbildade agronomer starkt ökat. Någon motsvarande ökning av antalet årligen vid lantbrukshögskolan utbildade agronomer har emellertid icke kommit till stånd. Följden härav har blivit, att tillgången på dylik personal visat sig vara otillräcklig för att fylla behovet och att det för närvarande råder en kännbar brist på agronomer i landet. Den i ärendet förebragta utredningen tyder även på, att denna brist i framtiden ingalunda torde komma att minska utan att behovet av agronomer tvärtom säkerligen kan väntas bliva än mer framträdande. Jag vill i detta sammanhang också erinra, att ett genomförande av de åtgärder som kunna komma att föranledas av de av 1942 års jordbrukskommitté framlagda förslagen i hög grad kommer att vara beroende av tillgången på agronomutbildad personal. På grund härav finner jag angeläget, att åtgärder snarast vidtagas för att möjliggöra utbildning vid lantbrukshögskolan av ett väsentligt större antal agronomer än vad nu kan ske. Ehuru frågan om härför erforderlig utbyggnad av lantbrukshögskolan icke torde kunna avgöras omedelbart utan, som högskolestyrelsen anfört, torde böra bliva föremål för en närmare utredning, synas likväl åtgärder för en ökning av elevantalet vid högskolan icke utan betydande olägenhet kunna uppskjutas. Med hänsyn härtill torde vissa provisoriska anordningar böra vidtagas redan under innevarande läsår. I ärendet har högskolestyrelsen framlagt förslag till dylika anordningar, vilket förslag omfattar de närmaste tre åren ävensom därav föranledda anslagsäskanden för innevarande budgetår. Anledning synes icke föreligga att nu taga ståndpunkt till förslaget i vidare mån än detsamma avser innevarande budgetår. Förslaget i övrigt torde sålunda få upptagas till prövning först i samband med behandlingen av lantbrukshögskolans anslagsäskanden för kommande budgetår.

Högskolestyrelsens förslag att innevarande höst vid högskolan skall antagas ett till 50 utökat antal studerande i första årskursen torde böra godtagas. Vad angår beräkningarna av det härav betingade ytterligare personalbehovet synas mig dock dessa ligga i överkant. Enligt min mening torde sålunda de föreslagna tre förste amanuensbefattningarna vid institutionerna för lantbrukskemi, lantbruksbotanik samt systematisk botanik och ärftlighetslära ävensom befattningen såsom tekniskt biträde vid institutionen för lantbruksbotanik kunna undvaras. Härigenom skulle det för avlöningar till ytterligare personal erforderliga beloppet kunna minskas med 14 300 kronor till i runt tal 47 300 kronor. Med hänsyn till att en utökning av elevantalet vid högskolan uppenbarligen även kommer att medföra större arbete vid högskolans bibliotek har jag icke något att erinra mot att personalen därstädes förstärkes med ett kontorsbiträde med ett arvode å 300 kronor i månaden. Sagda biträde torde böra anställas från och med den 1 november 1946, varför medelsbehovet för ändamålet skulle komma att uppgå till 2 400 kronor. Någon särskild medelsanvisning i anledning av vad jag sålunda förordat synes icke vara erforderlig, utan lantbrukshögskolan torde böra medgivas rätt att överskrida de i högskolans avlöningsstat upptagna anslagsposterna arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med högst nyssnämnda belopp, eller 47 300 respektive 2 400 kronor. Emellertid torde riksdagens medgivande böra inhämtas till den av mig sålunda förordade utvidgningen av verksamheten vid lantbrukshögskolan.

Mot de i ärendet gjorda beräkningarna av medelsbehovet under innevarande budgetår för anskaffande av viss ytterligare materiel m. m., vilka beräkningar sluta å i runt tal 107 500 kronor, har jag intet att invända. Med hänsyn till den ifrågasatta ökningen av antalet studerande vid högskolan torde såsom högskolestyrelsen föreslagit för detta budgetår ytterligare tre stipendier, ett vart å 800 kronor, böra inrättas. Till frågan om anvisande av erforderliga medel för nu nämnda båda ändamål torde jag få återkomma under följande punkter.

Därest riksdagen skulle bifalla vad jag i det föregående förordat, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter som på grund därav må finnas erforderliga.»

Utskottet.

Av den i ärendet förebragta utredningen synes framgå att på jordbruksnäringsens område föreligger behov av ökad tillgång på agronomutbildad personal. På grund härav vill utskottet tillstyrka genomförande av de provisoriska anordningar som departementschefen nu föreslagit för att bereda lantbrukshögskolan möjlighet att redan under innevarande höst antaga ett från 30 till 50 utökat antal studerande i första årskursen. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må medgiva, att åtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat må vidtagas för en omedelbar ökning av elevantalet vid lantbrukshögskolan.

3:o) **Lantbrukshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lantbrukshögskolan: Materiel m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag* av 107 500 kronor.

4:o) **Lantbrukshögskolan: Stipendier.** Under åberopande av vad utskottet under punkt 2 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Lantbrukshögskolan: Stipendier* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 2 400 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet.

5:o) **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm, reservationsanslag.** Beträffande tidigare åtgärder för stödjande av odlingen av hampa torde få hänvisas till den redogörelse, som lämnats därför i propositionen nr 108 till 1946 års riksdag. Vidare torde få erinras därom att Kungl. Maj:t genom beslut den 4 maj 1945 anbefallt lantbruksstyrelsen och kommerskollegium att gemensamt verkställa utredning rörande den omfattning, i vilken inhemsk hampodling och hampberedning framdeles borde bedrivas.

I förenämnda proposition nr 108 anmäldes bland annat en framställning från statens linnämnd, däri nämnden hemställt dels att till bidrag till stödjande av priset å hamphalm av 1945 års skörd måtte anvisas ett anslag av 690 000 kronor, dels ock att, därest så ansåges nödvändigt, Sveriges hampodlareförening u. p. a. och Aktiebolaget hampberedning skulle beviljas anstånd med erläggandet av intill den 1 juli 1947 förfallande amorteringar å från hemslöjdsålfondens erhållna lån. Med anledning av framställningen uttalades i propositionen att i avbidan på resultatet av förut omförmälda utredning hampberedningsföretagen syntes vid behov böra medgivas det begärda anståndet, men att frågan om anvisande av medel till täckande av eventuell förlust å företagens rörelse produktionsåret 1945/46 borde upptagas till behandling först då förhållandena bättre kunde överblickas. Mot vad sålunda uttalats framställde riksdagen icke någon erinran (r. skr. nr 109).

Med utlåtande den 20 september 1946 har statens livsmedelskommission överlämnat en den 29 augusti 1946 dagtecknad framställning från statens linnämnd, däri nämnden hemställt om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår av ett reservationsanslag av 580 000 kronor till bidrag till stödjande av priset å hamphalm av 1945 års skörd. Vid nämndens framställning ha fogats ansökningar i ämnet från Sveriges hampodlareförening u. p. a. och Aktiebolaget hampberedning.

Efter redogörelse för innehållet uti linnämndens framställning och livsmedelskommissionens utlåtande har *föredraganden, statsrådet Sträng*, i ärendet anfört följande:

»Såsom jag i propositionen nr 108 till årets riksdag framhöll borde frågan om anvisande av medel till stödjande av priset å hamphalm av 1945 års skörd prövas först då förhållandena å hampodlingens område bättre kunde överblickas. Sedan detta numera blivit möjligt, såsom framgår av förevarande framställning i ärendet, torde frågan nu böra upptagas till behandling. Det synes mig sålunda ofrånkomligt, att den hampodlingen lämnade statsgarantien infrias såvitt avser 1945 års hampskörd. Enligt linnämndens beräkningar, som torde få godtagas, skulle härför erfordras ett belopp av i runt tal 580 000 kronor. Såsom livsmedelskommisisonen erinrat synes det emellertid tveksamt, huruvida här berörda medel även böra användas för investeringar i företagen på sätt linnämnden ifrågasatt, innan resultatet av förenämnda utredning rörande hampodlingens framtida omfattning m. m. föreligger. Snarare torde det böra övervägas huruvida icke anslaget lämpligen bör kunna tagas i anspråk för avbetalningar å lån. Det torde emellertid i sista hand få ankomma å Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter beträffande medlens disposition. I anslutning till det anförda förordar jag, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett reservationsanslag av 580 000 kronor till ifrågavarande ändamål. Anslaget torde böra benämnas *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm.*»

Utskottet.

I enlighet med vad föredragande statsrådet på grund av den hampodlingen lämnade statsgarantien anfört och föreslagit angående medelsanvisning till prisstöd för 1945 års hampskörd hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till stödjande av priset å hamphalm* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag* av 580 000 kronor.

6:o) Befrämjande av fröodlingen m. m.; Bidrag till Sveriges utsädesförening. Från och med år 1905 har riksdagen årligen anvisat anslag till Sveriges utsädesförening. För budgetåret 1944/45 anvisades såsom bidrag till föreningen 294 000 kronor. För budgetåret 1945/46 var anslaget uppfört med 322 700 kronor. Anslagsökningen föranleddes av genomförandet av viss löne reglering för föreningens befattningshavare samt av en höjning av till dem utgående dyrtidstillägg från 25 till 30 procent. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med ett oförändrat belopp av 322 700 kronor. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till statsliggaren s. 793—795.

I proposition nr 3 till årets riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. Riksdagen biföll i skrivelse den 5 mars 1946, nr 43, propositionen.

Bestämmelser i ämnet ha utfärdats genom kungörelser dels den 15 mars 1946 (nr 74) angående tillfälligt lönetillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl., dels ock den 28 juni 1946 (nr 356) angående provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1946/47 åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. Ifrågavarande löneförbättringar beröra emellertid icke tjänstemännen vid Sveriges utsädesförening.

I en den 11 juli 1946 dagtecknad, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 15 augusti 1946 överlämnad skrivelse har *Sveriges utsädesförening* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisa ett belopp å 49 214 kronor för utbetalande av tillfälligt och provisoriskt avlöningstillägg åt föreningens tjänstemän samt för täckande av vissa kostnader i anledning av höjda löner åt föreningens arbetare.

I ärendet har statskontoret avgivit infortrat utlåtande.

Departementschefen — som i ärendet lämnat en redogörelse för utsädesföreningens skrivelse samt lantbruksstyrelsens och statskontorets utlåtanden — har härefter anfört följande:

»Genom den år 1945 genomförda löneregleringen för befattningshavare vid Sveriges utsädesförening ha dessa, såsom i ärendet anförts, i lönehänseende jämförts med tjänstemän, vilka innehava ungefär motsvarande ställning inom den statliga förvaltningen. Med hänsyn härtill synes det skäligt att innehavare av löner reglerade befattningar vid föreningen tillerkännas motsvarande lönetillägg, som genom kungörelserna nr 74 och 356/1946 bestämts för vissa befattningshavare i statens tjänst. Däremot finner jag mig i likhet med lantbruksstyrelsen icke kunna tillstyrka att de arvodesavlönade assistenterna vid föreningen må erhålla föreslagna lönetillägg. Beräkningen av lönetilläggs storlek ävensom förutsättningarna för desammas utbetalande torde i övrigt böra ske i anslutning till bestämmelserna i förenämnda kungörelser. Vid beräkningen av kostnaderna för utbetalningen av ifrågavarande lönetillägg enligt nu angivna grunder torde man kunna utgå ifrån det av föreningen angivna beloppet av 23 500 kronor.

Såsom föreningens framställning vidare giver vid handen har föreningen på grund av att de genom kollektivavtal reglerade lönerna till föreningens arbetare och avdelningsbiträden år 1946 undergått viss höjning åsamkats betydligt större utgifter för sin verksamhet under innevarande budgetår än som beräknats av föreningen i dess anslagsäskanden. De sålunda uppkomna merutgifterna ha av föreningen i den mån de belöpa på dess statsunderstödda verksamhet beräknats till 42 000 kronor. Emellertid disponerar föreningen för täckande av dessa utgifter vissa särskilda medel till ett belopp av 22 000 kronor. Jag vill förorda, att föreningen för bestridande av återstoden av ifrågavarande merutgifter tilldelas statsbidrag med 20 000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle sålunda å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår behöva anvisas (23 500 + 20 000 =) 43 500 kronor.»

Utskottet.

Utskottet som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer,

att riksdagen må till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 43 500 kronor.

K. Lantmäteriväsendet.

7:o) **Kostnader för utbildningskurs för lantmäteritekniska biträden, reservationsanslag.** I en den 27 november 1945 dagtecknad framställning har styrelsen för Sveriges lantmätareförening — med överlämnande av ett inom styrelsen utarbetat förslag till provisoriska kurser för utbildning av lantmäteritekniska biträden — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte anvisa ett belopp av 74 000 kronor för anordnande av sådan kursverksamhet under åren 1947 och 1948. Över framställningen ha remissutlåtanden avgivits av lantmäteristyrelsen, 1945 års lantmäteriutredning, överstyrelsen för yrkesutbildning och statskontoret.

Sedan lantmäteristyrelsen därefter anbefallts att företaga närmare utredning i anledning av förevarande framställning, har styrelsen i skrivelse den 1 augusti 1946, med överlämnande av ett av inom lantmäteristyrelsen särskilt tillkallade utredningsmän avgivet förslag rörande anordnande av tillfälliga kurser för utbildning av tekniska biträden inom lantmäteristaten, hemställt om bemyndigande att anordna särskilda kurser för utbildning av tekniska biträden i enlighet med det sålunda framlagda förslaget ävensom att Kungl. Maj:t måtte till styrelsens förfogande ställa ett belopp av 156 000 kronor för budgetåret 1946/47 och ett belopp av 199 000 kronor för budgetåret 1947/48.

Över lantmäteristyrelsens framställning ha remissutlåtanden avgivits av 1945 års lantmäteriutredning, allmänna lönenämnden, styrelsen för Sveriges lantmätareförening samt statskontoret.

Det förslag, som framlagts av *de inom lantmäteristyrelsen särskilt tillkallade utredningsmännen*, innebär i huvudsak följande. För att utöka den tekniska biträdeskåren med ytterligare 80 biträden med nöjaktig teknisk utbildning borde två kurser om vardera 8 månaders längd med likartade program anordnas. Kurserna skulle pågå i ett sammanhang utan avbrott för någon praktisk tjänstgöring. Den ena kursen borde anordnas under tiden 1 december 1946—31 juli 1947 och den andra kursen under tiden 1 november 1947—30 juni 1948. För fortsatt utbildning av 40 i tjänst varande tekniska biträden skulle anordnas en fortbildningskurs om tre månader under tiden 1 augusti —31 oktober 1947.

Efter närmare redogörelse för vad som förekommit i ärendet har *föredraganden, statsrådet Sträng*, anfört och föreslagit följande:

»Under de senaste åren har verksamheten på lantmäteriväsendets område antagit en allt större omfattning. En följd härav har blivit att svårigheter

uppstått för lantmäteripersonalen att bemästra den ökade arbetsbördan. För närvarande föreligger sålunda, enligt vad som upplysts, en betydande arbetsbalans på de olika lantmäteridistrikten. Till stor del torde detta bero på att lantmätarna i brist på tillgång på tekniskt utbildad biträdespersonal måste utföra åtskilligt rutinarbete, som eljest kunnat avlastas å biträdespersonalen. En dylik ordning måste uppenbarligen anses otillfredsställande. För att avhjälpa bristen å biträdespersonal med teknisk utbildning erfordras enligt lantmäteristyrelsens beräkningar redan nu ytterligare cirka 100 biträden. Enligt vad jag inhämtat skulle ett genomförande av det förslag rörande lantmäteripersonalens organisation, som 1945 års lantmäteriutredning i början av 1947 ämnar avgiva, komma att medföra ett ökat behov av teknisk biträdespersonal. Med hänsyn härtill och då det är att förvänta, att lantmäteriväsendet under de kommande åren bland annat till följd av rationaliseringsåtgärder inom jordbruket och skogsbruket torde komma att ställas inför mera omfattande arbetsuppgifter, är det enligt min mening angeläget, att från statsmakternas sida åtgärder nu vidtagas för att genom anordnande av särskilda kurser för utbildning av tekniska biträden tillgodose det förefintliga behovet av sådana biträden. I lantmäteristyrelsens förevarande framställning har förslag framlagts till två utbildningskurser och en fortbildningskurs för tekniska biträden under innevarande och nästföljande budgetår. Anledning torde emellertid icke föreligga att nu taga ståndpunkt till styrelsens förslag i vidare mån än i vad detsamma avser anordnandet av den utbildningskurs, som föreslagits skola hållas under tiden 1 december 1946—31 juli 1947. Förslaget i övrigt torde sålunda få upptagas till prövning i samband med behandling av lantmäteristyrelsens anslagsäskanden för kommande budgetår.

Mot lantmäteristyrelsens förslag och kostnadsberäkningar i vad desamma avse anordnandet av den första utbildningskursen har jag i stort sett intet att erinra. I likhet med 1945 års lantmäteriutredning anser jag dock att vid bedömandet av de inträdessökandes kvalifikationer med realexamen jämförliga kunskaper i de för utbildningen viktigaste ämnena böra helt jämföras med avlagd realexamen. Undervisningen bör i överensstämmelse med lantmäteristyrelsens förslag vara kostnadsfri och eleverna böra under kurstiden erhålla ett mindre arvode. Enligt min mening bör dock arvodesbeloppet reduceras till 200 kronor för elev och månad. Med hänsyn till att kursen är avsedd för aspiranter till tekniska biträdestjänster synes anledning icke föreligga att tekniska biträden, som genomgå kursen, skola äga uppbära av statsmedel utgående avlöningsförbättring och provisorisk avlöningsförbättring. Till följd av vad jag sålunda föreslagit torde det för kursen erforderliga beloppet i förhållande till vad lantmäteristyrelsen beräknat kunna minskas med 16 000 kronor till 110 000 kronor. I likhet med statskontoret och allmänna lönenämnden finner jag det knappast lämpligt, att eleverna avfordras skuldförbindelse å belopp, motsvarande under kursen utbetalat arvode, för att motverka deras övergång till annan verksamhet.

Mot de i ärendet gjorda beräkningarna av medelsbehovet för kurslokaler och utrustning, vilka beräkningar sluta å 30 000 kronor, har jag intet annat

att erinra än att posten å 5 500 kronor för iståndsättande av de föreslagna kurslokalerna med hänsyn till vad lantmäteristyrelsen anfört synes böra utgå.

Å tilläggsstat för innevarande budgetår torde sålunda böra anvisas ett belopp av (110 000 + 24 500 =) 134 500 kronor. Då kursen är avsedd att avslutas först under följande budgetår, torde anslaget böra anvisas i form av ett reservationsanslag.

Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde det senare få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter i ämnet.»

Utskottet.

Med hänsyn till den betydande arbetsbalans på de olika lantmäteridistrikten som under senare år förelegat och medfört alltför långsam handläggning av lantmäteriärendena, finner utskottet angeläget att åtgärder vidtagas som kunna medverka till ett avhjälpande av berörda missförhållande inom lantmäteriväsendet. Utskottet vill därför tillstyrka att den av föredragande statsrådet nu ifrågasatta utbildningskursen för lantmäteritekniska biträden kommer till stånd med det snaraste.

I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning hemställer sålunda utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för utbildningskurs för lantmäteritekniska biträden* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag* av 134 500 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

8:o) **Rikets allmänna kartverk: Anskaffning av flygplan m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 17 september 1946 har rikets allmänna kartverk hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1946/47 måtte anvisas ett belopp av 965 000 kronor till bestridande av kostnaderna för inköp av två flygplan jämte kamerautrustningar.

Föredraganden, statsrådet Sträng, har anfört följande i ärendet:

»Såsom i förevarande framställning anförts torde det för genomförande av kartverkets arbetsuppgifter vara oundgängligen nödvändigt, att ifrågavarande flygplan och kamerautrustning snarast möjligt ersättas. Jag vill i detta sammanhang erinra, att verkets arbetsprogram betydligt utvidgats till följd av den forcering av kartlägningsarbetena, som beslutats vid 1946 års riksdag (prop. nr 106; r. skr. nr 298). Såsom kartverket framhållit, torde det emellertid bland annat ur driftssynpunkt vara förenat med betydande fördelar om två flygplan jämte utrustning kunde anskaffas samtidigt. Härigenom skulle också den flygfotografering, som kartverket har att ombesörja, kunna lättare medhinnas under den för dessa arbeten lämpligaste årstiden. Med hänsyn härtill tillstyrker jag, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår medel ställas till kartverkets förfogande för anskaffande av två nya

flygplan jämte kamerautrustning. Mot de i ärendet gjorda kostnadsberäkningarna, vilka sluta å tillhopa 965 000 kronor, synes icke något vara att erinra. Ett reservationsanslag av nämnda storlek torde sålunda böra anvisas för ändamålet.»

Vid behandlingen av frågan om anslag till rikets allmänna kartverk för nu löpande budgetår anförde utskottet (utlåtande nr 68 s. 7) bland annat att det vore angeläget att färdigställandet av den ekonomiska kartan kunde ske i en snabbare takt än hittills, detta särskilt eftersom de förestående rationaliseringsåtgärderna inom jordbruket skulle i hög grad underlättas genom tillgång till en aktuell och modern dylik karta. Vidare skulle för övrigt vinnas den fördelen att fotokartan kunde läggas till grund även för en ny topografisk karta, varav likaledes förelåge ett trängande behov. I överensstämmelse med detta sitt uttalande rörande kartverkets centrala arbetsuppgifter vill utskottet tillstyrka att verket nu beredes möjlighet att genom anskaffning av tvenne nya flygplan jämte kamerautrustning påskynda landets kartläggning. Påpekas må att med ifrågasatta inköp även avses att ersätta ett under sommaren 1946 totalhavererat flygplan.

Utskottet hemställer i enlighet med Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

att riksdagen må till *Rikets allmänna kartverk: Anskaffning av flygplan m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett *reservationsanslag* av 965 000 kronor.

N. Diverse.

9:o) **Provisoriskt lönetillägg och tillfälligt lönetillägg till befattningshavare vid vissa anstalter för lägre lantbruksundervisning m. fl.** I proposition nr 3 till 1946 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag angående provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. Riksdagen biföll i skrivelse nr 43 propositionen. Bestämmelser i ämnet ha utfärdats dels genom kungörelsen den 15 mars 1946 (nr 74) angående tillfälligt lönetillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl., dels ock genom kungörelsen den 28 juni 1946 (nr 356) angående provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1946/47 åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. Lönetilläggsregleringen berörde emellertid icke lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna.

Genom beslut den 22 mars 1946 har Kungl. Maj:t i överensstämmelse med riksdagens uttalande uppdragit åt lantbruksstyrelsen och skolöverstyrelsen gemensamt att verkställa utredning rörande provisorisk löneförbättring åt lärare vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor, därvid även borde uppmärksammas i vad mån lönebestämmelserna för jordbrukets yrkesskolor och lanthushållningsseminariet å Rimforsa borde påverkas av en eventuell förbättring av minimilönerna för ifrågavarande kategorier lärare.

I skrivelse den 3 september 1946 ha nu *lantbruksstyrelsen* och *skolöverstyrelsen* framlagt utredning med förslag rörande provisoriskt lönetillägg för budgetåret 1946/47 och tillfälligt lönetillägg för budgetåret 1945/46 till lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna m. m. Under åberopande av vad i utredningen anförts ha ämbetsverken hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår till förevarande ändamål anvisa två förslagsanslag å respektive 202 400 och 90 400 kronor. Över utredningen har utlåtande avgivits den 25 september 1946 av statskontoret.

Sedermera har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 25 september 1946 hemställt, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1946/47 måtte anvisas ett förslagsanslag av 5 300 kronor till provisoriskt lönetillägg för nämnda budgetår åt lärarpersonalen vid de statsunderstödda trädgårdsskolorna.

I skrivelsen den 3 september 1946 ha ämbetsverken inledningsvis erinrat, att lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna erhållit sin nuvarande löneroglering så sent som år 1942 (prop. nr 313/1942; r. skr. nr 416/1942). Då vid denna reglering en anknytning skedde till 1935 års levnads-kostnadsnivå, syntes vid bedömande av frågan huruvida tillfälligt lönetillägg och provisoriskt lönetillägg borde utgå till ifrågavarande personalkategori de för statens befattningshavare i detta hänseende gällande reglerna i stort sett kunna läggas till grund. Emellertid hade ämbetsverken vid utredningen beaktat, att de olikartade tjänstgöringsförhållandena — framför allt kurs-tidens längd — syntes böra betinga vissa avvikelser.

Departementschefen har — efter närmare redogörelse för vad som förekommit i ärendet — anført och föreslagit följande:

»Såsom framgår av det förut anförda omfattar den vid 1946 års riksdag beslutade lönetilläggsregleringen icke lärarpersonalen vid lantbruks-, lantmanna- och lant-hushållsskolorna. Emellertid finner jag skäligt, att jäm-väl berörda personal kommer i åtnjutande av såväl tillfälligt lönetillägg för budgetåret 1945/46 som provisoriskt lönetillägg för budgetåret 1946/47. Jag torde i detta sammanhang få erinra, att chefen för ecklesiastikdepartementet denna dag framlagt förslag rörande dylika tillägg till bland andra folkhögskolornas lärarpersonal, med vilken lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna i lönehänseende är principiellt likställd. Det torde även vara rimligt, att lärarpersonalen vid jordbrukets yrkesskolor — Gålö, Sorsele, Vittjärvsgråden och Pålkem — samt vid lantbruksskolan å Ultuna och lant-hushållningsseminariet å Rimforsa med hänsyn till deras nära anknytning till de lägre lantbruksundervisningsanstalterna i fråga om lärarnas av-löningsförhållanden tillerkännes samma tillägg. Likaså torde lärarpersonalen vid trädgårdsskolorna böra erhålla avlöningstillägg. Då den löneroglering som i enlighet med 1945 och 1946 års riksdagars beslut (prop. nr 142/1945; r.skr. nr 407/1945 samt prop. nr 114/1946; r.skr. nr 266/1946) skall vidtagas för sistnämnda lärarpersonal är avsedd att träda i kraft först från och med den 1 november 1946, synes emellertid såsom lantbruksstyrelsen uttalat den-

na lärarkategori böra få åtnjuta endast provisoriskt lönetillägg, räknat från och med nyssnämnda dag. I fråga om avvägningen av tilläggens storlek kan jag helt ansluta mig till lantbruksstyrelsens och skolöverstyrelsens förslag i ämnet, som i stort sett bygger på den statliga lönetilläggsregleringen. Enligt ämbetsverkens beräkningar skulle kostnaderna för utbetalande av de av mig sålunda förordade tilläggen uppgå till $(202\ 400 + 5\ 300 =)$ 207 700 kronor för provisoriskt lönetillägg och 90 400 kronor för tillfälligt lönetillägg. Mot dessa beräkningar har jag icke någon erinran.

Med hänsyn till att de anslag, från vilka ifrågavarande befattningshavare avlönas, i riksstaten äro upptagna såsom förslagsanslag, torde ett särskilt anslag för ändamålet icke behöva anvisas. Riksdagens medgivande torde böra inhämtas till att lönetillägg till ifrågavarande befattningshavare må utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående förordade grunder.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad jag i det föregående föreslagit torde det få ankomma å Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter som må finnas erforderliga.»

Utskottet som biträder vad departementschefen anført och föreslagit i ärendet hemställer i enlighet därmed,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att avlöningstillägg må utgå till befattningshavare vid vissa anstalter för lägre lantbruksundervisning i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordade grunder.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

10:o) **Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan.** Vid 1944 års riksdag (IX H. T. p. 56; r. skr. nr 9) beslöts att den fysiologisk-kemiska institutionen vid högskolan skulle uppdelas i två särskilda institutioner, den ena för allmän och medicinsk kemi och den andra för fysiologi och farmakologi. I anslutning härtill beslöts inrättande av en ny professur i fysiologi och farmakologi. Nämnda professur har från och med den 4 maj 1946 blivit besatt med ordinarie innehavare.

I skrivelse den 21 juni 1946 har *styrelsen för veterinärhögskolan* hemställt om anvisande å tilläggsstat av ett belopp å 20 000 kronor för utförande av vissa byggnadsarbeten vid avdelningen för fysiologi och farmakologi, avseende dels inredning av ett elevlaboratorium för laborationskurs i fysiologi, dels inredning av källarlokal till verkstad för tillverkning av apparatur, dels reparation och inredning av vissa för forskningsarbetet å avdelningen nödvändiga källarlokal, dels ock inredning av ett skriv- och laboratorierum.

Föredraganden, statsrådet Sträng, har anfört följande i ärendet:

»Av vad i ärendet anförts synes framgå, att undervisningen och det vetenskapliga arbetet vid den nyinrättade avdelningen för fysiologi och farmakologi under innevarande läsår icke torde kunna bedrivas på det sätt och i den omfattning som är önskvärt med mindre de föreslagna byggnadsarbetena komma till utförande. Jag vill därför tillstyrka att erforderliga medel för ifrågavarande ändamål äskas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1946/47. Mot byggnadsstyrelsens beräkningar av medelsbehovet, vilka beräkningar sluta å 20 000 kronor, har jag intet att erinra.»

Utskottet. Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet som hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 kronor.

Stockholm den 8 november 1946.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 76.